

ACLARIMENTS

Sobre BUTLLETÍ, II, 11 : En el poble pirenenc de La Jonquera, el *noc* és una llei de bací per donar menjar als porcs, fet d'una soca d'arbre buidada per la part del mig en forma de conca. A Olot la paraula *noc* significa un aparell dels cardadors de llana, i té el verb *ennocar*, corresponent a l'ús que se'n fa. Afegeixi's que prop d'Olot hi ha una font nomenada *el Noc d'en Cols*. — Respecte del mot *oc* mereix recordar-se l'adagi : *amics fins als ocs i a la bossa no m'hi tocs*, on la significació d'*ocs* es presenta vertaderament enigmàtica. — E. GENÍS (de Pineda, Barcelona).

Sobre BUTLLETÍ, II, 7 ss. : L'*arc de Sant Martí*, dit gairebé per tot-hom *art de Sant Martí*, posseeix en el nostre parlar també la variant *as* : *L'as de Sant Martí surt al vespre, para-li la testa; surt al dematí, para-li el bací*, significant que en el primer cas ja no tornarà a ploure, pero sí en el segon.

Referent al mot *cà «gos»*, tenim els dits populars següents : *En Bernat no té pa, | que renega que renega; | En Bernat no té pa, | que en renega com un ca. | Com un ca, com un gos, | com un perru, perru, perru; | com un ca, com un gos, | com un perru rabiós.* — *Bon clar de lluna fa quan la gossa segueix el c'a*, que es deia abans quan una noia fugia de nits robada pel seu promès. — *No per tu sinó pel pa remena la cua el c'a*. — I. ROCAS (de Llofriu-Girona).

Sobre BUTLLETÍ, II, 50 : L'adjectiu *moll, molla*, és ben viu a Mallorca com a sinònim de *blan, fluix*. En canvi, no s'usa per *mullat* (que aquí li diem *banyat*, i, tot lo més, *remull*). Sols quan ha plogut molt, se diu que al camp *hi ha moll*; però encara, llavors, el *moll* té el significat de *blan*, ja que es diu indistintament : *hi ha moll, hi ha blan*.

Aquí, no sols es diu *boca molla* a un qui no sab guardar secret,

sinó *cames molles* a un qui no sia fort al caminar, p. e. : *Si no fosses tan cames molles, arribaríem fins a la mar.* — *Que ets de molla, fieta! ¿Qui ha vist mai ara ja estar cansada!* — *Duc una molla qui no m'aguanti;* etc.

Tenim els adagis : *De les herbes molles (suaus) se n'abusa. Es pa moll (blan) embossa es coll.* Hi ha els insectes nomenats *cuques molles* i els caragols *boca-molla*. — Tenim també el derivat *molle-ricós* : *una roba molle-ricosa* (de poca consistència). — Item : A una recepta de pasticeria casolana que fa temps que em donaren manuscrita, diu que les coques seràn enforadores *quant tenguin el sol* (part inferior) *moll-moll*, etc. — MARÍA A. SALVÁ (de Mallorca).

Sobre BUTLLETÍ, II, 9 : El verb *sirgar* té, a la nostra vila, el sentit de cedir, avindre's un al parer dels altres, fer el que l'altre vol que faci. Ex. : *Amb això de partí's la terra, no hi volia ser de cap manera. Prou n'hi hem dit de coses : no volia sirgar.* — *Ha costat molt de dâ-li entenent de venir; però a l'últim ha sirgat, i vindrà.* — JOAN POBLET (de Montblanch-Tarragona).

Sobre BUTLLETÍ, II, 35 : El canvi d'*a* en *i* en *enimurat*, és comú a Montblanch. El d'*e* àtona en *i* en el verb *dixar*, també. — La conversió d'*o* en *u* en posició àtona en els possessius, fent *mun*, *tun*, *sun*, també. — La transformació en *v* de la *f* en *vius*, per *fius*, no és general com les anteriors, però la he sentida força. — La conversió de *al* en *au* en *espaume*, *aubercoc*, *auberginia*, *aufàbrica* (aufàbrega), *paupar*, *escaufar*, etc., és general, com ho és l'addició de *t* final en *prèmit*, *sòmit* i altres. — J. POBLET.

Sobre BUTLLETÍ, III, 58 : L'adjectiu *moll*, com a sinònim d'*humit*, és importat de poc a la nostra comarca, on *moll* vol dir tendre, tou, flexible. V. el mot *sabó moll*, «sabó tou, tendre». En les coses s'usa sempre contraposant-ho a fort. Ex. : *Aquesta paret, com que hi van posar poca argamassa, és molt molla : no aguantarà pas.* La fusta de figuera, p. e., *és molt molla, no té consistència com la d'alzina.* Una persona, al sortir d'una malaltia, *va molla*. Un sò és *moll*, *mollet*, quan es suau : la música toca *mollet* quan fa pianíssims. Una paraula es diu *molla* quan se pronuncia en veu baixa. L'aigua, per un corrent, baixa *molla* quan el llit té poc desnivell : en aquest cas és sinònim de *plana*, amb poca empenta. — J. POBLET.

Sobre BUTLLETÍ, III, 61 : *Esllomar-se* no vol dir fer-se mal, en general : vol dir, en el sentit usat a Montblanch, fer-se mal a l'arrençada de l'espina, a la part posterior de la cintura, damunt dels ronyons. Per ésser un mal dels més fàcils de pendre, la gent, com els pagesos, que fan força aixecant-se, és un dels qui més sovint creuen haver agafat i el que millor cura(?) tot *curandero*.

El mot *llom*, representant directe de LUMBUM, és desconegut en singular, però molt usat en plural (els lloms), indicant la regió lumbar. Ex. : *Me sento tot cruixit, amb un mal aquí als lloms...* *Es clar, tot lo dia d'anar acotxat sense està-hi fet...* — J. POBLET.

Sobre BUTLLETÍ, II, 60 : El verb *colgar*, amb el substantiu deverbal femení *colga*, viu en el llenguatge dels *blanquers*, curtidors o adobadors de pells, amb la seva significació antiga ben poc desviada. Vegi's l'explicació : *Colgar* vol dir omplir un clot o tina de l'adobaria amb peces de cuir (cada cuir són dues peces), col·locant-les horitzontalment, planes, d'una a una, cobrint-les successivament d'escorça i formant així una serie continuada de sostres on alternen el cuir i l'escorça fins a ésser plena la tina. Feta aquesta operació, s'hi aboca l'aigua necessaria per obtenir l'efecte desitjat. La *colga* significa l'estat dels cuirs dintre la tina tal com s'acaba d'exposar. Quan els cuirs han sofert prou l'acció de l'escorça, s'extreuen de la tina, i d'aquesta operació se'n diu *alçar la colga*. Aquesta pot ésser *primera, segona o tercera colga*, segons que els materials tinguin de subjectar-se una, dues o tres vegades a la mateixa operació. — G. CASTELLÀ (d'Igualada).